

Jonathan Marshall

'Als bomen, muren of huizen toch eens konden praten...' Je hoort het vaak om je heen en iedereen die Jonathan Marshalls *Timeline* ziet, zal zo'n gedachte wellicht voelen opkomen. Inderdaad, een groot aantal zogenaamde dode objecten heeft veel meegeemaakt, maar kan er geen getuigenis van afleggen. Bomen zijn daarop in zekere zin een uitzondering, want door hun jaarringen, kunnen wetenschappers vrij nauwkeurig afleiden wanneer ze hebben geleefd en bijvoorbeeld vaststellen dat ze er al waren toen de eerste Vikingen in Nederland landden, Napoleon werd geboren of Hitler Polen binnentrok. Dat is extra fascinerend doordat bomen soms vele honderden, soms zelfs duizenden jaren kunnen leven, iets wat voor mensen nu eenmaal niet is weggelegd. Alleen zit er een addertje onder het gras: om de jaarringen te kunnen bekijken moet de boom eerst worden geveld. Een boom kortom, kan zijn betrokkenheid bij de geschiedenis alleen maar tonen als hij zelf is gestorven.

Precies dit idee van een boom, zijn ringen en de tijd is de kern van Jonathan Marshalls *Timeline*. De boom – die er eigenlijk nog verrassend fris uitziet – is geveld. Voor ons 'ontrolt' zich het subtiele, fascinerende stelsel van jaarringen. Met behulp van gekleurde lijnen en 'bordjes' duidt hij bijna vijftig historische momenten aan, die plaatsvonden toen die boomringen waarnaar de lijnen verwijzen de buitenkant van de boom vormde. Kijk daar, bijna precies in het midden: de oprichting van Stonehenge. En iets meer naar binnen: de val van Troje. Zo gaat het door, van de stichting van Rome in 735 voor Christus tot het neerstorten van het vliegtuig van de schrijver Antoine de Saint Exupéry (auteur van *Le Petit Prince*) in 1935, tot het jaar 1964, waarin de boom blijkbaar is geveld.

De fascinatie die dit werk oproept is natuurlijk dat Marshall erin is geslaagd zo'n enorm lange geschiedenis (een kleine 5000 jaar) te vangen in een beeld, in een boom. Als toeschouwer ga je al snel zoeken en lezen, waarmee het werk eigenlijk alleen maar complexer wordt. Want waarom heeft Marshall juist deze data gekozen uit de oceaan van gebeurtenissen die hem ter beschikking staan? Zijn het louter persoonlijke voorkeuren of zit er een systeem in? En welke data zou je zelf kiezen als je je eigen boom zou mogen vellen? Wat het werk extra aantrekkelijk maakt, is dat Marshall duidelijk veel tijd liefde en ambachtelijkheid in het vervaardigen van zijn boom heeft gestopt: de ringen zijn niet zomaar vage schetsen, ze zijn heel precies opgezet alsof ze langzaam uit de hand van de kunstenaar zijn opgebloeid.

En dan is er nog de boodschap van de gevallen boom, die er op neerkomt dat elk leven – boom of mens – en elke geschiedenis pas is afgerond als de dood eenmaal is ingetreden – hoe oud je ook wordt.

Jonathan Marshall

Timeline – 2898 BC-1964 AD
2011, acrylverf, inkt, grafiet en
dye op papier, op houten paneel,
168 x 213 cm

